

Nowy rząd w Szwecji na kilka miesięcy przed wyborami parlamentarnymi

Kinga Dudzińska

W końcu listopada ub.r. Riksdag ponownie wybrał Magdalenę Andersson ze Szwedzkiej Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej (SAP) na stanowisko premiera Szwecji, tym razem w rządzie jednopartyjnym. Priorytety polityki zagranicznej nowego rządu nie zmieniają się, lecz agresywne działania Rosji determinują większe międzynarodowe zaangażowanie Szwecji. Wiąże się to np. z aktywnością na rzecz bezpieczeństwa w Europie Środkowej, co wpisuje się w cele polskiego przewodnictwa w OBWE.

Powołanie nowego gabinetu. Magdalena Andersson na stanowisku premiera zastąpiła Stefana Löfvena z tej samej partii. Wotum zaufania, wyrażone 24 listopada ub.r. dla jej mniejszościowego rządu, wynikało z braku dominującej partii politycznej i przez to z chęci uniknięcia przedterminowych wyborów podczas pandemii. Doraźnym skutkiem przewagi opozycji było przegłosowanie budżetu z jej poprawkami, co poskutkowało nie tylko wystąpieniem jedyne koalicjanta – Partii Zielonych, lecz także rezygnacją szefowej rządu. Ostatecznie po pięciu dniach powtórnie stanęła ona na czele gabinetu tworzonego już wyłącznie przez socjaldemokratów (100 mandatów w 349-osobowym parlamencie). Za jego powołaniem – poprzez wstrzymanie się od głosu – opowiedziały się części ugrupowań dotychczas wspierających SAP – Partia Zielonych (16) i Partia Centrum (31) oraz dodatkowo Partia Lewicy (27).

Układ sił w parlamencie jest efektem rozdrobnienia szwedzkiej sceny politycznej (Riksdag współtworzy osiem partii) i braku możliwości zbudowania koalicji większościowej po wyborach w 2018 r. Największe ówczesne ugrupowanie opozycyjne wobec SAP – liberalno-konserwatywna Umiarkowana Partia Koalicyjna (70 mandatów) – nie przejęło władzy, nie chcąc współzrządzić z nacjonalistycznymi Szwedzkimi Demokratami (62 mandaty). Dlatego Löfven – premier od 2014 r. – ponownie powołał gabinet mniejszościowy w koalicji z Partią Zielonych. W czerwcu 2021 r., wskutek rządowego kryzysu wokół liberalizacji przepisów o czynszach, otrzymał on

wotum nieufności, ale pełnił obowiązki – ze względu na brak alternatywy – do listopada ub.r.

Działania rządu. Powołanie gabinetu Andersson miało usprawnić zarządzanie pandemią. Zbiegło się ono z grudniowym raportem rządowej komisji, która oceniła walkę z COVID-19 jako „powolną” i „niewystarczającą”. Spadek wydolności systemu zdrowotnego skutkowało coraz mniejszym zaufaniem społeczeństwa do działań rządu (np. od kwietnia do czerwca 2020 r. skurczyło się ono o 11 p.p. – do 45%). Problemy ze skutecznością walki z koronawirusem wymogły na Andersson zwiększenie zaangażowania w tym zakresie. Obejmowało ono wprowadzanie ostrzejszych restrykcji, np. wymogu paszportów szczepionkowych – m.in. w przypadku wydarzeń publicznych, a także ograniczenia działalności restauracji. Większa ostrożność władz wynika m.in. z [doświadczeń poprzedniego rządu i jego modelu dobrowolnych zaleceń](#). M.in. dzięki zintensyfikowanej komunikacji ze strony rządu poparcie dla SAP wzrosło między listopadem ub.r. a styczniem br. o pięć p.p., do poziomu 30%.

Choć funkcjonowanie gabinetu mniejszościowego ma ograniczenia, socjaldemokraci mogą forsować swoją wizję „zielonego państwa opiekuńczego”. Do flagowych przedsięwzięć należą: kontynuacja działań na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, rozwój systemu opieki społecznej oraz reforma edukacji, a także powiązanej z nimi polityki integracyjnej. W 2020 r. do Szwecji – mimo ograniczeń związanych z pandemią – przybyło ok. 82 tys.

BIULETYN PISM

osób, jednak wedle rządowych prognoz w perspektywie długookresowej migracja ma wzrosnąć do ponad 100 tys. osób rocznie. Władze priorytetowo traktują niwelowanie podziałów społecznych i wspierają integrację, m.in. poprzez większy nacisk na naukę języka szwedzkiego. Takie podejście ma sprzyjać aktywizacji zawodowej. Chcąc przeciwdziałać wzrostowi bezrobocia (ok. 8%), rząd planuje ponadto systemowe wsparcie rynku pracy. Wyzwaniem pozostanie wysoka przestępczość (w 2020 r. miało miejsce ok. 300 zdarzeń z użyciem broni, w których zginęły 42 osoby). Biorąc pod uwagę aktywność zorganizowanych grup przestępczych, Szwecja wyprzedza np. Włochy, a wskaźnik śmiertelnych ofiar strzelanin wynosi blisko cztery na milion mieszkańców rocznie, gdy średnia dla Europy jest dwuipółkrotnie niższa.

Priorytety polityki zagranicznej. Andersson będzie kontynuowała politykę zagraniczną rządu Löfvena. Podkreśla, że skupi się na współpracy w regionie Bałtyku, co ma sprzyjać rozwojowi gospodarczemu po pandemii. Rząd będzie nadal postrzegał UE jako gwaranta stabilnego wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy. W tym celu Szwecja wspiera unijny jednolity rynek i usuwanie jego barier. Jednocześnie będzie nadal opowiadać się za oszczędną polityką Unii i uzależnieniem wydatków od przestrzegania zasad praworządności. Szwedzki rząd, popierając neutralność klimatyczną UE, opowiada się za włączeniem energii atomowej do unijnej taksonomii jako ekologicznego źródła energii. Chce też wyeliminować paliwa kopalne do 2045 r. i pozyskiwać energię w pełni ze źródeł odnawialnych – obecnie OZE stanowią w miksie energetycznym 56%, co czyni ten kraj jednym z pionierów UE.

Szwecja pozostanie aktywna w polityce wschodniej Unii. Potwierdza to zarówno jej zaangażowanie we wzmocnienie Partnerstwa Wschodniego, m.in. podczas jego ostatniego szczytu w grudniu ub.r. (minister spraw zagranicznych Ann Linde opowiedziała się np. za dalszym wspieraniem prodemokratycznych ambicji na Białorusi mimo jej wystąpienia z PW), jak i wyraźne przeciwstawianie się agresywnej polityce Rosji wobec Ukrainy. Świadczy o tym np. krytyka rosyjskich żądań, by NATO nie przyjmowało nowych członków. W trakcie wizyty w Moskwie – w listopadzie ub.r., podczas szwedzkiego przewodnictwa w OBWE – Linde podkreśliła ponadto znaczenie obecności Specjalnej Misji Obserwacyjnej na Ukrainie.

Z uwagi na coraz bardziej agresywną politykę Rosji i rosnące zagrożenie także na Bałtyku, Szwecja wzmacnia współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa, w tym z Finlandią i NATO. W listopadzie ub.r. minister obrony Peter Hultqvist udał się z wizytą do Helsinek w związku z [fińskim przewodnictwem w NORDEFCO](#), głównej platformie wspólnych działań państw

nordyckich w zakresie bezpieczeństwa. W styczniu br., po spotkaniu z Linde i fińskim ministrem spraw zagranicznych Pekką Haavisto, sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg potwierdził zbieżne postrzeganie zagrożeń ze strony Rosji. Zbiegło się to z podwyższeniem przez Szwecję gotowości bojowej na Gotlandii. Priorytetem jest wzmacnianie obrony powietrznej oraz interoperacyjności wojsk.

Ważnym partnerem Szwecji pozostaną USA. W grudniu ub.r., na marginesie posiedzenia ministerialnego Rady Arktycznej, Linde rozmawiała w Sztokholmie z sekretarzem stanu USA Antonym Blinkenem nie tylko o wspólnych interesach w Arktyce, lecz także o przeciwdziałaniu zmianom klimatu, co stanowi priorytet obu państw. Choć Szwecja nadal będzie krytyczna – tak jak USA – wobec ofensywnej polityki ChRL, państwo to pozostanie dla niej istotnym partnerem w innowacjach i bezpośrednich inwestycjach.

Wnioski i perspektywy. Zmiana rządu SAP i odejście Zielonych z koalicji wzmocniło notowania socjaldemokratów, na co wpływ mógł mieć także sposób zarządzania pandemią. Gabinet Andersson, bez względu na perspektywę krótkiego urzędowania, zamierza promować i wdrażać własną wizję państwa, w tym rozwiązania niebędące efektem kompromisu politycznego, którym socjaldemokraci byli obciążeni przez ostatnie siedem lat. Nowy rząd będzie dążyć do usprawnienia rynku pracy oraz pomocy socjalnej. Priorytetowa pozostanie też polityka migracyjna, nastawiona na integrację.

Główne kierunki i aktywności polityki zagranicznej nie ulegną zmianie. Szwecja będzie wspierać działania UE mające na celu zwalczanie skutków pandemii, lecz jej podejście do finansów pozostanie oszczędne. Ważnym celem będzie nadal polityka klimatyczna i działania na rzecz wzrostu gospodarczego i gospodarki o obiegu zamkniętym. Jednocześnie wzmożona aktywność Rosji wymusza na Szwecji większe zaangażowanie na arenie międzynarodowej. W kontekście regionalnym wzrośnie więc rola współpracy z państwami nordyckimi w zakresie bezpieczeństwa. W związku z tym Szwecja zacieśni stosunki nie tylko z Finlandią, lecz także z NATO, co jak dotąd nie zakłada jednak jej członkostwa w Sojuszu.

Choć Szwecja zakończyła przewodnictwo w OBWE (przejęła je Polska), nadal będzie angażować się w działania tej organizacji, m.in. na rzecz ochrony praw człowieka, w tym [równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet w polityce międzynarodowej](#). Polsce sprzyjać będą działania Szwecji na rzecz bezpieczeństwa w Europie Środkowej i przeciwdziałania polityce Rosji. Ważną kwestią w tym zakresie dla obu państw pozostanie budowanie i wzmacnianie komunikacji strategicznej, m.in. w walce z dezinformacją.